

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 231.

Ljubljani, v soboto 10. oktobra 1891.

Letnik XIX.

Izgredi v Rimu.

(Iz viren dopis.)

Velikanski pohodi francoskih in drugih romarjev, ki so zadnjih štirinajst dni obdajali Vatikan, so razjarili do dna srca prostozidarstvo ložo, ki je le prilike iskala, razliti čez-nje žele svojega sovraštva do cerkve in papeža. In kjer je vse pripravljeno, ondi se prilika hitro najde.

Prošli petek popoldne obiskali so med drugimi tudi trije mladeniči iz Francije cerkev, imenovano „Pantheon“, v kateri počiva truplo pokojnega kralja Viktorja Emanuela. Tik nje je knjiga, v katero naj bi se vpisali vsi, ki hoté spoštovanje izkazati tu počivajočemu „očetu domovine“. Tudi omenjeni trije mladeniči pridejo tija, in vpišejo v knjigo drug za drugim: „Vive le Pape!“ (Živel papež!). To je bilo dosti vrtoglavi postopacem rimskim. Takoj se je raznesla po cerkvi vest, češ, krsta kraljeva je omadeževana. Nastane velik hrup, primejo tri mladeniče, peljejo jih na kvesturo, pobalini zaženejo krik po ulicah, ljudstvo se jame zbirati osobito pred „Pantheonom“, in hajdi po romarjih! Tri narodne zastave so kmalu na mestu in tolpa razgrajačev se udere za njimi po raznih ulicah mesta, kjer so po hotelih razbijali po oknih in zahtevali, naj se razobesi narodna zastava. Prihrumeli so tudi pred cerkev sv. Iguacija, hoteč napadati romarje, ki bi bili morali imeti ondi sklepno slovesnost z zahvalno pesmijo. Toda policija je cerkev zaprla. Tedaj so razgrajači hladili svoj gnev in svojo izgredozelnost nad romarji, ki so jim prišli slučajno pred oči, ter mučili osobito francoske romarje, pa tudi avstrijske in nemške, kjer so jih našli.

Bledi in v jedni sapi pritekli so romarji v svoja bivališča, meneč, da je vstal očiten punt v

mestu in da jih bo sedaj in sedaj zagrabila kaka zlobna roka.

Zvečer je bila obletnica „plebiscita“; nekatere hiše so bile razsvetljene; raz vladna poslopja so vihrale zastave, po ulicah pa so razgrajale in kričale tolpe razuzdane, ter klicale: „Smrt papežu! Pogin Francozom!“

To ni bilo brez nasledkov v Vatikanu. Se desetisoč romarjev bilo je bajé napovedanih iz Francije, ali vsem se je odpovedalo. Včeraj je sv. oče vsprejel zadnjič francoske delavce, ki so se danes vrnili takoj v domovino. Nadaljni vlaki torej izostanejo.

Evo Vam kratek obris zadnjih izgredov v Rimu! Dostavim naj poročilu le še nekaj besedij v pojasnilo.

Kdorkoli bode bral le-te vrstice, zmajal bode z glavo in čudom čudeč vskliknil: „Je li to mogoče v glavnem mestu olikanega naroda?“ — Da, tako se je povpraševal dvomljivo marsikdo. In vendar je resnica. V drugih pravnih državah se majhne praske in izgredi nekaternikov v káli zatarejo in čez par ur se nihče ne zmeni več za take velikomestne mašenosti. V Rimu je to drugače. Pobalini smejo vpti in piskati po ulicah, dražiti romarje, — policija pa mirno krog sebe pogleduje, in le toliko skrbi, da se kri ne preliva. In česar tolpe razgrajačev ne zmorejo, to pripomorejo časniki, ki stvar zasukavajo, kakor da je italijanska narodnost v nevarnosti.

Ali stvar ima še bolj resno stran. Neki list, izhajajoč v Padovi, prinesel je že par dni poprej naznanilo, da se v Rimu nekaj pripravlja. Po vseh večjih gnezdih prostozidarstva se je skoro ob enem času demonstriralo v cerkvi sovražnem zmislu. Tako v Genovi, tako tudi v Palermu.

Ali ne kaže ta okolnost natanko, da je bila stvar dogovorjena? In ali ni mogla vlada o tem tudi poizvedeti, in ko jej je bilo znano, da se drhal vzdiga zoper romarje francoske, ali jih ni mogla, — da ne rečem, ni hotela, — braniti pred umazanimi izgredi? In po drugih mestih, kjer so se izgredi godili proti duhovščini, osobito proti škofom (kakor še posebej v Palermu), ali ni dolžnost vlade, duhovnike braniti pred razposajenostjo južnih vročerknikov, in ali mari duhovniki niso tudi državljeni? . . .

Pač očitno se kaže, kar je še letošnje leto podarjal sv. oče v nekem nagovoru do kardinalov, da so namreč duhovniki kakor na sramotni steber postavljeni, ljudstvu v zasmeh in zaničevanje.

Seveda, ker razgrajalci dobro vedó, da se jim ničesar hudega ne bo zgodilo, ker so morda še plačani za svoje izgrede, ko ni niti kralja, niti kraljice, niti kakega ministra v mestu, potem se lahko dela pod krinko narodnosti zoper cerkev in Vatikan.

Oglejmo si stvar še od jedne strani.

Vsakega vernega katolika je moralo v srce razveseliti, ko je čul, da so se na Francoskem delavci in delodajalci v zahvalo za papeževo okrožnico o delavskem vprašanju v tako obilnem številu odpravili na pot, hoteč osebnostno zahvaliti namestnika Kristusovega za skrb, katero je še posebej pokazal zadnjič za delavski stan. Napovedanih bilo je krog dvajsetisoč romarjev. Polovica jih je prišla, polovica morala ostati doma, boječ se, da ne bi jih napadla v večnem mestu tolpa pouličnjakov.

Znano je v Rimu, kako veliko veselje je občutil sv. oče, ko ga je počastilo zadnje dni toliko število romarjev. Znano pa je tudi, da je čeznavadno skrb za vsprejem romarjev pokazal papež uprav ob zadnjih dnevih. Toda ne, — tolikega veselja cerkveni

LISTEK.

Nedeljske misli.

XLII.

Gospod vrednik, ko bi bil ponosen na svoj nedeljski posel, ne pisal in ne mislil bi več nedeljskih mislij, kajti neki nedeljski listkar trdi, da smo vsi časnikarji nad črto in pod črto izgubljeni ženiji, ako ne izgubljeni in izprijeni dijaki. Proti poslednjemu častnemu naslovu bi sicer marsikateri ugovarjal z zatožbo v roki, ko bi ne bila pri nas že davnaj vkoreninjena misel, da mora biti vsak izprijen ali pa vsaj izgubljen dijak tudi ženij, ali pa da je vsak ženij vsaj izgubljen dijak. V tej stroki imamo Slovenci v istini mnogo izkušenj in vzgledov, da bi niti ne bilo treba najnovejšega časnikarskega prepira o vprašanju namreč, ali ima „Slov. Narod“ ali „Slovenec“ več izgubljenih dijakov med svojimi glavnimi vredniki in kateri imajo več možgan in pa manj slame v trdih svojih bučah. Sicer pa je to vprašanje težko dognati, ker doslej ni še nihče iznašel tehtnice, s katero se tehtajo vredniški možgani, in ker nihče ne omlati toliko prazne slame, kakor ravno slovenski vredniki, zato se tudi ne more takoj določiti, koliko „dek“ možganov mora imeti v glavi vrednik „Slovenskega Naroda“ in koliko „Slovenčev“.

Doslej je bilo pri nas navadno merilo ženijalnosti, če kdo nosi črno ali pisano suknjo, ali pa če je kdo toliko in toliko let na Dunaju stradal, po

„Pratru“ se sprehajal in potem „bei Nacht und Nebel“ zopet zginil samega navdušenja za „domovinski boj“.

Gorjé pa onim slovenskim pisateljskim tlačanom, ki neso po dunajskih ali graških ulicah „kače“ nosili v žepu in nemajo istih izkušenj in olike, ki se dobivajo le v velikomestnem življenju! Ti so puhle glave, nesposobni za vsako javno delo, ker svet jim je „terra incognita“. Tako je v deveti deželi in tudi pri nas, kjer vlada le „Kastengeist“, ošabnost v tesni zvezi z ljubko sestrico drznostjo, ki sodi človeka po njegovi obleki. In da je veselje naših skupnih narodnih protivnikov tem večje, ravnsamo se in lasamo, da kar zaplate vrše po zraku, politični otroci pa jih lové in natikajo za klobuke namesto krivcev.

Ni še poteklo mnogo lene in kalne Ljubljaniče v deročo in bistro Savo, ki so tisti, ki sedaj kličejo „liberté“ in „egalité“ v ocenjevanju javnih del, zažigali hekatombe „narodnih voličkov“ in cele mernike kadilnega zrnja nekaternikom samo zato, ker so ti proslavljali domovino v razdirajočem duhu z odločnimi deli dvomljive cene in šepetali drug drugemu na uho: Če se oglasi ta ali oni, vžremo mu vrv okolu vratu.

Da, v ozbiljnih časih živimo, ko je tudi zdrava šala nemogoča, ker vse se tolmači kot „revanche pour Speierbach“. „Revanche“ pa dobro umé tudi oni elegantni gospod, ki ima veliko piko na zakotne pisarje, ker mu menda hodijo v njegov zelnik po „kmečke glave“. Tako jih je nedavno premlatil,

akoravno je prej stisnil v žep pisanega metuljčka s cesarsko podobo in obljubil, da ne bode „žugnil“ besede. Seveda obljubiti in storiti je preveč! Sicer pa si zaviha brke, zavrti na peti in nasmehe v pest. „Danes meni, jutri tebi“ zapoje v gosto ljubljansko meglo ter se zgubi dopoldne med „radikalce“, popoldne med „klerikalce“, kakor ravno nanese politično vreme. Jaz mu tega ne štejem v zlo, ker ne živi se samo ob zraku, peči se tudi ne kurijo s savskim prodom. Amicum cognosces amore, more, ore, re!

Najbolj resen je še naš državni zbor, ki je zvil takoj v prvi seji od domačih Penatov po vročih poletnih dnij iz kopališč in letovišč v Veliki Dunaj „vse svoje drage“, na galerije pa mnogo radovednega občinstva. Z mirno resignacijo so stopili naši poslanci v krasno palačo, kateri treba napraviti napis nad širokim vhodom: „Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate“, resnim obrazom so zaseli svoje prostore, ne vedoč, ali so „desničarji“ ali „levičarji“.

Grof Taaffe pa je z nasmehom položil svoj „portfelj“ na bogato obloženo ministersko mizo kot zvest poslušalec državnozbornske igre, katere novi režiser je grozni junak hebski z ogromno čelado, mirno sedeč med svojimi oprodami.

Navadno smo se poslavljali od naših gospodov poslancev s starim voščilom: „Ite avibus bonis!“ A to obrabljeno poslovlilo ni vredno počenega groša, zato jim želim kot optimist: „Ite et introite opinio-nibus bonis!“
Sviftijanec.

sovragi papežu ne privoščijo. Zato hočejo ustaviti romarske vlake.

Ne dá se tajiti, da je razžaljenje romarjev, razžaljenje sv. očeta. In novo grenkobo v britko kupo trpljenja hotela je „loža“ vlti zadnje dni vatikanskemu jetniku. In sedaj naj še poreče kdo, da ni jetnik. Ako divje kričé na trgu sv. Petra mestni pobalini: „Abbasso il Papa!“, in jim nihče ne reče kake besede, ali ni prva posledica takih pojavov, da utegne nekega dné razkačena in najeta druhal vdreti celó v Vatikan? . . . In to ni nemogoče.

Izgredi proti romarjem so izgredi zoper sv. očeta. In papežu zopet jedenkrat pokazati, kako na slabih nogah stoji garancijska postava, to je bil namen zadnjih izgredov v Rimu. — „Quousque tandem!“

Zalost seveda pri tem največjo ima papež. Tako daleč torej je moralo priti, da si niti romarji brez strahú v Rim ne bodo upali. Škoda pa ima rimsko mesto, kateremu je odvzeto na ta način mnogo denarja, katerega romarji tú pusté. Pač se trgovci in obrtniki za glavo prijemajo, češ, kdo nam povrne škodo? — ali kaj hočete? — Gorjé, kjer gospodari strast pouličnih fanatikov!

Danes je kvestura izpustila dva izmed onih treh mladeničev, ki so jih zaprli v petek. Nič kaznjivega niso nad njima našli. Vrnila sta se takoj v domovino. Sigurno bodo izpustili tudi tretjega, če ga še niso.

Tako je torej očividno, da je bil povod izgredom iz trte zvit. „Man merkt die Absicht.“ . . . „Qui potest capere, capiat.“

Pomoč kmetijstvu!

Dan za dnevom sili na površje vsega našega gospodarskega življenja propadanje kmetijstva in kmetij.

C. kr. osrednja statistiška komisija na Dunaju je izdala nedavno na svetlo obširno knjigo, v kateri so na podstavi zapiskov v zemljiške knjige sestavljeni pregledni podatki o premembah nepremične lastnine, katere so se dogodile leta 1889 v cesarstvu našem. Iz ogromne množice številok zajeli smo podatke, tičočé se kmetijstva ali malega posestva, ki z nova dokazujejo veliki upadek kmetskih posestev. Leta 1889 naredilo se je na kmetska posestva v vsem našem cesarstvu novih dolgov za 177,745.000 gld., starih dolgov se je pa odpisalo samo za 144,015.000 gld.; zadolženje kmetskih posestev dospelo je torej na 34,730.000 gld. Te številke so žalosten obraz, kako se je po kmetijah gospodarilo leta 1889.

Toda tudi te številke niso povsem pravo merilo o upadku kmetijstva, kajti marsikateri teh milijonov, za koje so se pomnožili dolgovi na kmetskih posestvih, lahko bi se bil potrošil v izboljšanje gospodarstva, na melioracije in dr., železi je samo, naj bi vsi ti novi dolgovi ne tvorili razložka med kmetijskim dohodkom in kmetskim potroškom.

Toda statistika kaže na daljši pojav gospodarskega našega žitja. V naši državi prodalo se je leta 1889 na eksekucijskih dražbah 12.887 kmetij za 20.584.000 gld., poleg tega se je pa še za 10 $\frac{1}{2}$ milijona gld. izbrisalo dolgov, ker dohodek od teh dražeb ni zadoščal za poplačanje dolgov. Te številke odgrinjajo popolno bédó, v koji poljedelstvo gine, zlasti če se pomisli, kako število eksekucijskih dražeb nepopisno narašča od dné do dné. Polovico, in sicer boljše polovico dohodka od teh posestev pogoltnejo obresti za dolgove, in samo nekaj malega ostane kmetu, kateri se mora vsled tega pogrezati globlje in globlje v dolgove.

In v čem tičé uzroki tega upadka kmetijstva našega? Najboljši odgovor na to vprašanje bilo bi pripovedovati nadloge kranjskega kmetijstva od leta 1866. V to dóbo spada početek svetovne gospodarske krize, ko sta Amerika in Indija preplavljali na evropskih trgih Evropo. Uspehi kmetskega dela, deželni pridelki padali so v ceni neprestano, in dospeli so konečno tja, da se še troški za obdelovanje neso pokrili. Sledila je jedna slaba letina za drugo, vsaka nov udarec kmetijstvu, ki je pustošila lepo deželo našo.

Gotovo pa je, da bodo eksekucijski izkazi za leto 1890 še večji, nego leta 1888. In ker so tudi letos uničevale po mnogih krajih na Kranjskem razne nesreče, kakor mraz, toča, povodenj, trtna uš itd., je obraz, kakoršen se pojavlja našem očesu, jako nezadovoljiv. Letošnje pridelke bil bi kmet dobro spečal v denar, ker so žitne cene dokaj poskočile,

toda koliko posestev in kmetij pa je, ki se mogó ponašati z boljšo letino?

Dokaj važen uzrok upadka našega kmetijstva je to, da je zemljiški davek pri nas vzlic poslednjemu znižanju še prevelik; tri dežele so v Evropi, kjer se plačuje večji davek, in sicer so: Belgija, Nizozemsko in Saksonska. Ali kako je napredovala v teh deželah uprava zemlje! Kako so ondi zemljišča izboljšana in vrejene vode! Pri poslednjem vrevevanju zemljiškega davka v Avstriji posrečilo se je sicer tedanjim konservativnim in slovanskim poslancem zmanjšati ta davek skoro za 1 $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev, toda od te dóbe minolo je precej let, tedanja podstava za odmerjevanje davka premenila se je popolnem, tržne razmere se vedno slabije in kmet je moral plačati davek tudi od tega, česar ni pridelal, in v tem otiru država nalaga našem kmetiču neznosno breme.

Podatki te uradne statistike mogó vzbujati obupen položaj med kmetstvom, in poklicani krogi se pozivljajo k najvažnejšemu in najmarljivejšemu delovanju, da se ukrene vse potrebno v obrambo.

Toda ne samo letošnji odobreni proračun, temveč iz prejšnjih let, poučuje nas, da se drugim deželam uravnavajo za ogromne svote reke, Kranjski pa ostajajo samo — drobtine. Tako nam pové letošnji proračun, da se bode letos izdalo za vravnavo rek: na Spodnjem Avstrijskem 717.450 gld., na Gor. Avstrijskem 405.000 gld., na Češkem 617.000 gld., v Galiciji 611.150 gld., na Koroškem 187.800 gld., na Štirske 112.950 gld. in celó na malem Solnograškem 104.000 gld., pri nas na Kranjskem — 94.000 gld.

Vravnava rek, osobito Save, dalje zgradba hudournikov, razvršenje zemljiškega davka na posamična kraljestva in kronovine, trajna in nepotrtna vredba kredita za kmeta in izdatne državna podpora pri nezgodah morejo zaprečiti daljše propadanje kmetijstva na Kranjskem in po Slovenskem sploh. Kmetstvo se pa samo mora pobriniti z vsemi močmi, da njegove opravičene zahteve ne postanejo predmet strankarstva, temveč program zastopnikov vsega slovenskega naroda!

Shod „Katol. polit. društva“ v Žužemberku.

Govor deželnega poslanca Ig. Žitnika.

(Konec.)

Leta 1882. in 1883., ko so še Nemci imeli večino v deželnem zboru, je znašala deželna priklada 49 $\frac{1}{2}$ %, torej 11 $\frac{1}{2}$ % več, kakor sedej. Dalje treba pomisliti, da je bilo n. pr. l. 1883. za deželne kulturne (za kmetijsko družbo, pokončanje škodljivih živalij, vodne zgradbe, pogodovanje Krassa, ameriške trte, bakreni vitriol itd.) dovoljenih le 2370 gl., za tekoče leto pa 39.710 gld. Za ceste je bilo leta 1883. dovoljenih 25.000 gl., za letos pa 95600 gld.

Da pa je siromašni naši deželi mogoče sedaj toliko izdati za koristne in potrebne naprave, k temu veliko pripomore, da dežela sama pobira naklado na žganje, kakor je sklenil deželni odbor leta 1888. Sicer so bili mnogi poslanci, ki so ugovarjali temu, češ, da dežela dela špekulacijo, da se delo ne bode izplačalo itd., ali večina je zmagala. Ta je računala, da utegne dežela že prvo leto (1889) imeti čistega dohodka od te naklade na žganje 100.000 gl. A glejte, bilo ga je 146.948 gld. Za minolo leto so dejali v proračun 145.000 gld. od žganja, a čistega dohodka je bilo nad 170.000 gld. Postava ima v prvi vrsti namen, da bi se zatrlo škodljivo žganjepitje, vendar bi v sedanjih razmerah težko pogrešali teh dohodkov, brez katerih bi se deželna priklada morala zvišati najmanj za 10%.

Tudi je minolo leto deželni zbor zopet naročil deželnemu odboru, naj nadaljuje obravnave s finančnim ministerstvom, da dobi dežela v zakup tudi užitnino od vina, vinskega mošta in mesa po vsem Kranjskem, izvzemši mesto ljubljansko. Kaj je storil v to svrhu sl. deželni odbor in koliko dosegel, to mi sedaj ni znano.

Čeravno pa sedaj dežela še izhaja s svojimi dohodki, če se varčno porablja, vendar čaka deželni zbor jako resno vprašanje. Leta 1895. namreč odpade deželi letnih 127.000 gld., katere dobiva od države vsled konverzije zemljiško-odveznega dolga. Treba bode misliti, s čim naj se pokrije ta državni donesek. Treba bode ali zvišati priklade ali pa prenehati s podporami za ceste, vodne zgradbe itd. Če se deželnemu odboru posreči, da dobi dežela v zakup državni užitninski davek od vina, vinskega

mošta in mesa, potem utegne dežela odpreti si nov vir dohodkov.

Predno končam, omeniti hočem ob kratkem še nekaterih stvarij. Kakor Vam je znano, pogorelo je 17. febr. 1887 staro deželno gledališče, in nastalo je vprašanje, ali naj dežela zida novo. Slišali so se z dežele mnogi glasovi, da deželnega gledališča ni treba, naj si ga Ljubljana sama zgradi, če ga hoče imeti itd. Mnogo resnice je v teh besedah — vzrokov nemam časa navajati — ali sedaj je v modi, da so v večjih mestih gledališča, v katerih se — tako pravijo zagovorniki gledališč — lika ukus, širi omika itd., dasiravno se godi večkrat ravno nasprotno. Da so tudi zastopniki kmečkih volilcev, ki od gledališča neposredno nemajo nobene koristi, glasovali za novo gledališče, nagnilo jih je, tako sodim, v prvi vrsti to, da je bilo nad polovico potrebnega denarja že zagotovljenega. Tako jo ljubljansko mesto dovolilo v ta namen 30.000 gld., kranjska hranilnica 20.000 gld., prostor, na katerem je stalo staro gledališče, je deželni odbor prodal za 20.000 gld. Gledališki zaklad pa ima sam okolu 70.000 gld. Ker je pa potreščina za gledališče proračunjena na 225.000 gld., sklenil je deželni zbor dné 22. oktobra 1888, da si izposodi v ta namen 100.000 gld. proti 4 $\frac{1}{2}$ %, ki naj se zavarujejo na novem posloplju. Nekateri trdijo, da se bode ta denar z obrestmi deželi vrnil v 40 letih. Želeti bi bilo, a jaz nemam tega upanja.

Veliko hrupa in prepira pa dela v deželi že dve leti vprašanje ob ustanovitvi višje slovenske dekliške šole v Ljubljani. To dobro vedo gospodje, ki beró časnike. Ker pa to vprašanje, ki je v tesni zvezi z novo deželno bolnišnico, ni še rešeno, tudi danes ne bode obširneje govoril o njem.

Tudi se ravno sedaj mnogo govori in piše o dolenjski železnici. Neki gospod ravno iz Vašega trga je pred dvema letoma v nekem ljubljanskem časniku opisal, koliko bolje bi bilo po njegovih mislih, da bi se dolenjska železnica delala po krški dolini in ne po trebanjski; ob enem pa se je isti gospod zaletel tudi v mojo osebo, češ, da kot Vaš ožji rojak nesem izpregovoril besedice v deželnem zboru za železnico po krški dolini. Dotični gospod dopisnik pa ni pomislil, da ne dela dežela te železnice in torej tudi ne more dežela odločevati, kod naj se gradi.

Dalje je deželni zbor že l. 1888, ko jaz še nesem bil v deželnem zboru, sklenil, udeležiti se zgradbe dolenjske železnice s tem, da nakupi glavinskih delnic va 500.000 gld., in tedaj naj bi se bili oglašili zastopniki tega okraja. Ali dosegli bi bili po mojih mislih k večjemu to, da bi se stvar zavlekla ali popolnem preprečila, kakor mi je pisal gospod, ki ima menda prvo besedo pri tem vprašanju. Ko pa bi bil dotični dopisnik meni poslal oni spis, bil bi ga rad porabil na enak način. Torej ni moja, ne katerega družega vašega poslanca krivda, če se železnica ne bode izpeljala po tej dolini. O menim naj še, da se je sklep premenil v zadnjem zasedanju v toliko, da je dežela prevzela garancijo ali poroštvo letnega čistega dohodka v znesku 296.953 gld. Ali so dotični poslanci prav storili, da so glasovali za poroštvo, to bode pokazala prihodnost.

Kar se tiče tega volilnega okraja, omenim, da se je sprožilo vprašanje o vodovodu v Suho Krajino, ki bi bil jako potreben za tamošnje prebivalce. Dalje je bil že v zboru razgovor o mostu čez Savo pri Radečah, ki je za Ratečane in bližnjo okolico jako potreben in bi se tudi izplačal, pa meni se zdi, da ni nekim gospodom stvar všeč, in zato vprašanje še ni rešeno. Tudi se prelaga cesta čez Bogensperk, za katero je dežela dovolila polovico stroškov v znesku 23.650 gld., drugo polovico morajo zložiti litijski, trebanjski in zatiski okraj. (Klici: legalizacija!)

Torej legalizacija! Jaz sicer nesem bil tedaj v deželnem zboru zaradi hude bolezní, ki me je priklenila na postelji, pa se je v tem govorilo, a zanimal sem se vedno tudi smrtno bolan za vse, kar se je vršilo v deželnem zboru. Reč je ob kratkem ta: Po dolgih obravnava je bila lansko leto v državnem zboru sklejena državna postava, da se pri vknjiženju ali intabulaciji dovolijo nekatere olajšave. Te olajšave obstoje v tem, da stranka sama lahko doma napravi dotično pismo, pobotnico, odstopno pismo itd., in da ji ni treba hoditi k notarju ali sodišču, da potrdi ali legalizira podpise prič, če se vknjižijo taka pisma, katerih vrednost ne preseza

(Dalje v prilogi.)

100 gld., zadostuje že, če dva zanesljiva moža kot priči podpišeta pismo s svojim imenom in priimkom ter dostavita svoj obrt ali posel, stanovanje in starost s pristavkom, pa tistega osebno dobro poznata, katerega podpis potrjujeta. Te olajšave so jako neznatne, ker ne veljajo za pisma in pooblastila, katerih cena ali vrednost ni določena, ali pa v katerih navedena svota brez obresti in drugih pripadkov preseza 100 gld. Ker pa je tako tesna za denar in se dostikrat vknjižujejo pisma tudi v vrednosti pod 100 gld., je torej vredno, da deželni zbor sklene tak zakon, ker dotični državni zakon sicer za deželo ni veljaven. Zato je deželni poslanec g. Viljem Pfeifer iz Krškega s tovariši lansko leto v deželnem zboru stavil tak predlog v smislu državnega zakona (drž. zak. št. 109.) Če pomislimo, koliko časa zamudé ljudje in tudi denarja potrošijo, če morajo daleč hoditi k notarju ali sodišču ne bi bil nihče pričakoval, da se bodo nekateri deželni poslanci upirali tej postavi, češ, da naši ljudje ne znajo sploh toliko pisati, da bi se s tem podpirali zakotni pisarji, da bi se lahko ponarejala taka pisma itd. In res ta postava ni bila sprejeta. Upam pa, in gotovo tudi Vi želite, da bode g. Pfeifer ponovil svoj predlog in da bode tudi potrjen, kakor je že v mnogih deželnih zborih. (Dobro, dobro! Rad bi Vam še poročal o nekaterih stvareh pa prekoračil sem že precej določenega mi časa, zato končam z obljubo, da bodem vedno po svoji moči deloval za kmečki stan, ki je steber kranjske države, ter po svoji vesti in prepričanja, ne boječ se napadov od katere-koli strani, glasoval le za take deželne izdatke, ki so nujno potrebni in koristni in ne povekšajo že itak neznošnih davčnih bremen.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. oktobra.

Notranje dežele.

Češka sprava. Deželni odbor češki je te dni imel sejo in se je posvetoval zaradi dveh novih čeških in dveh novih nemških okrajev. Jednoglasično se je izrekel za nova češka okraja, ker je res potrebno, da se izločijo češke občine iz nemških okrajev. Potreba novih nemških okrajev pa češki deželni odbor ni spoznal. Proti osnovi dveh novih nemških okrajev bilo je več pomislekov. Samo iz nemških občin se ne dá dasta sestaviti, čeških občin pa jim ne kaže sedaj pridružiti, ko so Nemci tako nestrpni. V čeških okrajih se itak tudi ozira na opravičene želje Nemcev, ali o nemških okrajih se pa to ne more reči. Nemški listi bodo seveda sedaj kričali o zatiranju Nemcev na Češkem.

Češko. „Narodni Listy“ so sprožili misel, da bi se osnovala galerija slik v Pragi, in pozivljejo češke plemenitnike, da bi svoje zbirke slik izročili tej galeriji. Ta misel je gotovo dobra. Želimo, da bi našla prijazen odmev tudi na čeških gradovih, ne gledé na to, da prihaja od Mladočehov. Bojimo se pa, da bodo nekateri imeli pomisleke proti tej galeriji, češ, da bodo Mladočehi vso zaslugo sami sebi pripisavali, ko so prvi sprožili misel, kajti le predobro je znano, kako mladočeški vodje znajo vse porabiti v svoje namene. — „Hlas Naroda“ se pritožuje, da Ogrji dosedaj niso prišli ogledat razstave. S tem so pokazali, da niso prijatelji češkega naroda. Tega Čehi nikdar ne bodo pozabili. No, stvar je že stara, da namreč Madjari niso prijatelji Čehom, ker Arpadovci iz vsega srca sovražijo sploh vse Slovane.

Protisemitizem v Galiciji. Povedali smo že, da je gališka vzajemna zavarovalna družba proti požaru dala nekaj posestev dvema židoma v najem in da je to vzbudilo veliko nevoljo. Sedaj sta žida sama se odpovedala najemu in družba jima je zato izrekla zahvalo. S tem je ta stvar končana.

Ogersko. Ogerska vlada zahteva od državnega zbora petmesečni budgetni provizorij. To je vzbudilo pozornost. Dosedaj se navadno tako dolg budgetni provizorij ni zahteval. Vlada mora zato pač imeti svoje uzroke. Sodi se, da hoče Szapary, dobivši budgetni provizorij, razpustiti državni zbor, ako bode delala opozicijska sitnosti. Opozicija bode gotovo precej krotkejša, če bode videla, da vlada vsak čas lahko državni zbor razpusti, ker še ni dobro pripravljena za volitve.

Vnanje države.

Italija. Oblastvo italijansko je pozvalo francoske romarje, da naj hitro odpotujejo iz Italije. Vlada je bajé slutila, da bi demonstracije utegnile njej postati nevarne, ko bi se nadaljevale. V Rimu, v Livornu in drugih mestih se je videlo mej demonstranti veliko republičanskih zastav. Ko je godba zaigrala kraljevo himno povsili so te zastave, povzdignili so jih pa, ko se je zaigrala Garibaldijeva himna. Bati se je že bilo večjih neredov, pa ne

proti papežu, ampak proti kralju, ko bi se demonstracijam ne bil kmalu naredil konec.

Rusija. Peterburški dopisnik Rusom prijaznega francoskega lista „Soleil“ trdi, da so izmišljene vesti nekaterih listov, da Rusija hoče posredovati z vojno silo v Bolgariji, da odstrani Stambulova. Poslednji se je že sam obrabil. Domačinci ga že vsi sovražijo in ne bo dolgo, da pade. Rusko posredovanje bi pa zopet utrdilo njegovo stališče. Tudi zastran Egipta Rusija sedaj ne boče ničesa storila. Pritisek na porto itak še ne spravi Angležev iz Egipta. Za vojno Rusija ni pripravljena. Zaradi slabe letine preti Rusom glad in zatorej potrebujejo miru, da se preskrbé z živežem. Nove puške tudi še v treh letih ne bodo dodelane. Potemtakem bode še mir do 1895. leta. Zastran Stambulova se najbrže dopisnik moti. Kolikokrat so že ruski in francoski listi prorokovali njegov padee, ali vendar še vlada. Ravno tako tudi sedaj najbrže le v Peterburgu mislijo, da je Stambulov že dogospodaril. V drugih stvareh pa utegne dopisnik imeti prav.

Turčija. V Skader odposlali so divizijskega generala Abdula Kerima pašo za generalnega guvernerja in vojaškega poveljnika, da obnovi turško veljavo v Albaniji. General bode imel težaven posel. Zadnjih trinajst let v Albaniji vlada Turčija le bolj po imenu, nego v resnici. Domači rodovi delajo, kar hočejo. Ta nered posebno čutijo Črnogorci, ker albanski roparji dostikrat prestopijo črnogorsko mejo.

Francija. V Marselji so položili temeljni kamen raznim zgradbam, ki so potrebne iz zdravstvenih ozirov. Več ministrov je bilo prišlo v Marselj. Pri banketu je govoril Freycinet o napredku Francije in nje veljavi o vnani politiki. Posebne ni povedal. Rekel je, da republika rada vsakega vzprejme v svoje naročje ali držati se pa hoče dosedanjih načel. S tem je povedal, da vlada ne misli premeniti dosedanje cerkvi ne baš prijazne politike, če se tudi konservativci pridružijo republiki. Pomenljivejši pa je bil županov govor. Omenivši, da se bode kanalizacija tako izvršila, kakor je v Bruslju, je rekel, da iz dobrega vira vé, da je Belgija prijazna Franciji in ni res, da bi Belgija z Nemčijo bila sklenila kako zvezo proti Francozom.

Parnell. Nekateri listi so raznesli vest, da se je Parnell sam usmrtil. Ta novica se je mnogim zdela verojetna, ko je zadnji čas Parnellova slava tako hitro propadala. Izpovedba zdravnikov pa konstatuje, da je Parnella zaradi hude revmatične mrzlice zadela ksp. Najmanjšega povoda pa ni, misliti, da bi pokojnik ne bil umrl naravne smrti.

Blaža Potočnika slavnost in 25-letnica „Narodne čitalnice“ v št. Vidu nad Ljubljano.

U V O D.

»Slavme slavnó slávu Slávúv slavných.« I. Kolaf.

Ko trombe glas, ko zvon doni Od vrlega moža spomin.

Koseski.

Narod, ki časti svoje zaslužne možé, ne propade; njega je bodočnost.

V zgodovini avstrijskih narodov je jedna najlepših prikaznij ona, ki nam osvetljuje napredek slovenskih narodov, osobito pa našega malega slovenskega naroda, kateri vsled svoje nadarjenosti in prirodne marljivosti s hitrimi koraki stopa iz temine minulih časov, ter se bliža svetlobi svetovne kulture. — „Malo nas je, a smo ljudi“ — ta izraz veljá tudi o nas maloštevilnih Slovencih, o našem narodu, kateri se je po telesni svoji hrabrosti, kakor po duševnem delu se svojo bistroumnostjo in jekléno vstrajnostjo priboril zasluženo mesto mej izomikanimi narodi v Evropi, česar mu niti najzagrizenejši nasprotnik ne more odreči. In da smo majhni, kakor nijedno ljudstvo v Evropi, imamo vendar lepo vrsto mož, na koje se smémo s ponosom ozirati, češ: naši so! — Naš narod ima možé, vzorne, plemenite značaje, kateri v vsem svojem delovanju mislijo, čutijo, delajo le za blagor domovine, za svoj ljubljani narod. In tá jim ni nehvaležen; kako-li? Hvaležnost je prirodjena vsakemu Slovanu; ne nosi je sicer na jeziku, a tem globokeje v sreu tli mu iskra tega čuta, dokler ne pride dan, koji jo mu vsplamti v ogenj dejanstvenih dokazov. Tako — dejansko — videli smo baš pretekle dni proslavljati moža, kateri je ljubil svoj prosti narod ter mu v dokaz svoje ljubezni posvetil vse moči duhá in telesa; ta mož je pokojni, nepozabni župnik Blaž Potočnik.

V prijaznem št. Vidu, lepi okolici ljubljanski, — takorekoč v srei naše lepe domovine delujoč dolgih 39 let v probujo svojega naroda, postavil si je sam najlepši, najtrajnejši spomenik v srei svojih udanih mu vérnikov in potemtakem ni bilo čudo, da je odbor

tukajšnje čitalnice — s sklepom, da se slavnostjo petindvajsetletnice čitalniške, proslavi tudi spomin na nje ustanovnika, s tem, da mu na cerkvenem pročelju vzdá spominsko ploščo — zadél pravo struno, katera je odmevala v srei slehernega župljana širne župnije šentviške, ter daleč preko njenih mej, saj je bil blagi pokojnik čislán in ljubljén po celi slovenski domovini.

In ko se je raznesla vést, da veljá dostojnim načinom proslaviti moža, kojega je ljubila vsa županija, kateri je bil njen ponos in njena dika, tedaj je bilo veselje videti, kako hité stari in mladi, imoviti in ubogi, da se svojimi najboljšimi močmi pomorejo slaviti spomin svojega duševnega in telesnega dobrotnika! Mladina je donášala cvetja in zelenja, da so odrasla dekleta pletla vence za slavolok in mlaje, katere so postavljali fantje ter je kitili z zastavami; imoviti so darovali doneske za spominsko ploščo, dobitke za loterijo, mlaje in druge potrebnosti — a starejši so s pripovedovanjem dobrih lastnostij „gospoda očeta“ oznanjevali pokojnikovo slavo ter v mladih srei svojih otrók netili ljubezen do nepozabnega dobrotnika. — Pevci in igralci so se vadili in urili vsako prosto uro, da pokažejo svetu, da so kot verni poslušalci njegovih naukov ohranili njegovih pesnij glas, katere hočejo izročiti tudi poznim potomcem; — čitalniški odbor je marljivo izvrševal svojo nalogo v prospéh dvojne slavnosti.

Tako se je približeval dan, koji se smé v zgodovini naše čitalnice — če jne z zlatimi — katere naj se prihranijo za petdesetletnico — zapisati vsaj z bogato okrašenimi črkami! Ako nam nebo ni bilo milo — kaj čemo? Zapisali si bodemo tem globokeje v hvaležna svoja srca imena onih čestitih gostov, ki so se vkljub vremenski nezgodi prijazno odzvali našemu vabilu — kakor i onih, ki so vsaj brzobjavnim potom slavili slavljenca ter čestitali našemu društvu na njega čvrstem zdravji.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. oktobra.

(Za Dunaj vse in za — Ljubljano?) Skrb za veliki in zjedineni Dunaj mora biti našemu stolnemu mestu v izpodbudo, da se odločno poteza za svoje koristi, zlasti za premeščenje vojaške bolnišnice iz mesta. Komisiji veščakov, koja se je sklicala v svrhu javnih gradenj in podjetij za Dunaj, predložila je vlada svoj finančni načrt, kako si ona misli izvršenje velikanskih stavb. Za mestno dunajsko železnico, za vravnavo Dunajčice in dunajskega kanala, za vravnavo vodnih odtokov itd., trebalo bode 104 do 112 milijonov. Istina je, da bode pri tem imelo tisoč in tisoč ljudij zaslužka. Ali kdo bode plačal vse to? Seveda Dunaj, Dol. Avstrijska in, konečno — tudi država. Za Dunaj moramo torej plačevati vsi, in kaj se stori za Ljubljano, stolno mesto Kranjske?

(Iz Novega Mesta) se nam poroča: Mestni zastop je sklenil soglasno, da se pošljeta dva mestna odbornika v Ljubljano, kjer naj se potegneta za občinske pravice, ki so se mestu zadnji čas kratile. Prebivalstvo zahteva to od svojega zastopa.

(Klub amaterjev — fotografov v Ljubljani) ima v ponedeljek, dné 12. oktobra, zvečer ob 8. uri svojo mesečno sejo v društvenih prostorih: Pred škofijo šte. 16. Gostje dobro došli! Odbor.

(Tatvina.) Letos se kaj pridno oglašajo razni zmikavci, posebno cerkve so jim vabljava nada. Poročá se nam, da je v deževni noči od 8. na 9. t. m. v št. Vidu nad Ljubljano vlomil tak kradež v zakristijo, ukrivil močno kljuko in zapah ter izdrl v kamen vdélano železo. V zakristiji se ni mudil, pri velikem altarju pa je s silo odprl pušico. A trud se mu ni izplačal, ker dobil je le nekaj kebrov. Drugih pet nabiralnikov se ni lotil, le na pokopališču pri križu je odprl pušico, pa se je ravnotako opekél. Pozor pred dolgoprstneži! — Dné 7. t. m. je neznan tat odnesel iz zaprte pisarne g. oskrbnika Fr. Reismüllerja v Haasbergu pri Planini dve denarni pismi s 170 gld. 31 kr. — V noči od 7. na 8. t. m. so tatje vlomili v prodajalnico Josipine Premrov v Grahovem in odnesli blaga v vrednosti do 100 gld.

(Vojaki in politiske demonstracije.) Ogerski list „Magyar Hirlap“ je objavil ukaz, katerega je izdal vojni minister baron Bauer dné 27. m. m. vojaškim poveljnikom. Ta ukaz slóve: „Vsled pojavov izza poslednje dóbe primoran sem opozoriti najod-

ločneje na odst. 46. službovnik, del I., s pristavkom, da treba, da se ohrani pri dogodjajih političke smeri največji takt, višji vojaški dostojanstveniki naj imajo pa vedno pred očmi veliki svoj delokrog, a vsled tega tudi odgovornost. Dolžnost vsakega poveljnika višjega reda, zlasti pa krajnih vojaških poveljnikov, bodi, da se poučé o lokalnih političkih in narodnih odnošajih, da so vedno v dotiki s političkimi oblastvi in previdno učinijo vse to v svrhu, da se vojništvo ogiba vsega političkega gibanja in zapreči, da ne bode zapeljano v političke demonstracije ali manifestacije. Častnikom in vojaškim oblastvom znova nalagam dolžnost, naj se na javnih krajih ogibajo razprav o političkih zadevah ter pri tem gledajo na največjo previdnost in reservo. Konečno opozarjam na svojo okrožnico, katera zadeva vojaške godbe na javnih krajih.

(Slovensko gledališče.) Jutri bode druga predstava. Predstavljal se bode prvokrat veseloigra v jednom dejanju „To je moja maksima,“ katero je spisal Alfonso Pirec. Za to se bode igrala že znana Jozipa Ogrinca veseloigra. „V Ljubljano jo dajmo!“

(Glas iz-med občinstva.) Prav bi bilo, da se že odstrani koliba pred „Tonhalle“ poleg „Zvezde“ in odstrani gramoz z drugo šaro v drevoredu na Bregu, ker to jako ovira promet, osobito v mraku.

(C. kr. višja gimnazija v Celovcu) šteje 435 dijakov, katere poučuje z vodjo vred 18 profesorjev. Prvi štirje razredi imajo paralelke. Slovencev je na gimnaziji samo 59. Slovenščina se uči v štirih oddelkih, in sicer je v prvem oddelku 22, v drugem 15, v tretjem 12, v četrtem 10 Slovencev, katere poučujeta gg. profesorja dr. J. Sket in J. Scheinigg. — Vzrok majhnemu številu Slovencev je zlasti slaba in povsem nedostatna vravnava ljudskih šol na slovenskem Koroškem. Nemogoče je namreč, da bi si deca v naših ljudskih šolah, kojih vravnava nasprotuje vsem pedagogičnim načelom, pridobila onega znanja, ki jo vsposobi za obisk kake srednje šole!

(V celovškem duhovnem semenišču) pričelo se je novo šolsko leto dné 3. t. m. Redna predavanja pričela so se dné 6. m. V semenišču je 51 bogoslovcev, in sicer 19 v četrtem, 11 v tretjem, 12 v drugem, 9 v prvem letu. Razven bogoslovcev obiskuje bogoslovna predavanja še 7 br. kapucinov in 4 br. benediktinci. Kot profesorji poslujejo trije oo. benediktinci in štirje oo. jezuitje. Po narodnosti je v duhovnem semenišču 14 Slovencev, 15 Čehov in 22 Nemcev.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je podaril o. Hrisogon Majer 1100 izvodov svoje knjige „Razlaganje sv. Rožnega venca.“ — Zahvaljujoč se na velikodušnem daru, ki je prav velike koristi za družbine namene, želimo gospodu darovalcu in spoštovanemu pisatelju priljubljenih naših molitvenikov in drugih poučno-nabožnih knjig kar največ vspeha pri njegovem blagem delovanju v korist milega naroda.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Osebnosti) Gosp. dr. Gustav Gregorin, odvetnik v Sežani, se s 1. decembrom preseli v Trst, kjer odpre svojo pisarno. — Č. g. dr. A. Mahnič, profesor bogoslovja in prefekt v deškem semenišču v Gorici, je postal vodja tega zavoda. — Č. g. A. Zamparo, kapelan v Fulmičelo, je premeščen v Gorico kot drugi knezo-nadžkofijski kapelan. — Č. g. dr. Fr. Zigon je dobil supleturo za dogmatiko v osrednjem goriškem semenišču. Semeniški duhovnik č. g. And. Pavlica pride za duh. pomočnika v Bilje, č. g. Ig. Valentinčič pa v Volče. Župniški izpit so delali od 6. do 8. t. m. č. gg.: Anton Berlot, vikar na Srednjem, J. Brumat, vikar v Brunu in A. Lazar, župnijski upravitelj v Nemškem Rotu.

(Letošnji kontrolni 'shod') se bode vršil za Ljubljano dne 12. oktobra za pešce in lovec, dne 13. t. m. za vojake vseh drugih vojaških krdel, in sicer ob 9. uri dopoldne v šentpeterski vojašnici.

(„Slavčeva“ pevka šola.) Naprošeni smo naznaniti, da pevsko društvo „Slavec“ otvori svojo pevsko šolo dné 20. t. m. Začetniki se bodo podučevali v petju, in sicer brezplačno. Sposobni pevci postanejo člani društva, katero obseza pevce srednjega stanu ter prireja koncerte in veselice.

(Žrebanje praške izložbene loterije.) kakor nam pové inseratna stran našega lista, bode prihodnji četrtek, glavna dobitka sta 100.000 gl. in 50.000 gl. V ta namen se je uprava izložbene loterije obrnila do c. kr. loterijskega urada na Du-

naju, koji bode posodil detična kolesa. Tudi vsa manipulacija pri žrebanju vršila se bode pod nadzorstvom uradnikov c. kr. dunajskega loterijskega urada. Dalje je nakupljenih 4582 izložbenih predmetov za izložbeno loterijo; 4.200.000 pa iznaša svota, za koje so zavarovana vsa poslopja in razstave v izložbi. Ze ta številke nam povedó bogastvo in velik obseg praške izložbe, koja bode bajé 18. t. m. zatvorjena.

(Uradniki južne železnice) so vrhovnemu vodstvu odposlali prošnjo, v kateri z ozirom na mogoče poddržavljenje južne železnice prosijo, naj se jim zvišajo plače in primerne znižajo priklade na starinno.

(Znižanje tovarne voznine.) Generalno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic dovolilo je sledeča v naredbenem listu c. kr. trgovinskega ministerstva za železnice in brodarstvo objavljena znižanja za tovarno voznino, in sicer: za cement iz Kamnika v Trst j. k., Trst sv. Andrej in Trst prosta luka dovolil so je vozni postavek do preklica, toda najdalje do konca decembra 1891, če se plača voznine najmanj od 10 000 kg. za rabljeni voz in vozni list 40 kr. od 100 kilogramov, iz Kamnika v Pulj 52 kr. in iz Kamnika v Rovinj 51 kr. Za drva dovolili so se naslednji vozni postavki: Iz Trzina v Trst j. k., Trst prosta luka 31.8 kr., v Trst sv. Andrej 34.8 kr., v Pulj 43 kr., v Rovinj 42 kr., v Kanfanar 40 kr., v Pazin 38 kr., v Buzet 34 kr., v Hernelje 31 kr.; iz Domžal v Trst j. k., Trst prosta luka 32.8 kr., v Trst sv. Andrej 35.8 kr., v Pulj 44 kr., v Rovinj 43 kr., v Kanfanar 44 kr., v Pazin 39 kr., v Buzet 35 kr., v Hernelje 32 kr.; iz Jarš-Mengiša v Trst j. k., Trst prosta luka 33.8 kr., v Trst sv. Andrej 36.8 kr., v Pulj 45 kr., v Rovinj 44 kr., v Kanfanar 42 kr., v Pazin 40 kr., v Buzet 36 kr., v Hernelje 33 kr.; iz Kamnika v Trst j. k., Trst prosta luka 35.8 kr., v Trst sv. Andrej 38.8 kr., v Pulj 47 kr., v Rovinj 46 kr., v Kanfanar 44 kr., v Pazin 42 kr., v Buzet 38 kr., v Hernelje 35 kr.; dalje za les (izkl. drva), kakor ga navaja točka 247 I. dela prenaprejenih tarif do postaj Trst j. k., Trst sv. Andrej, Trst prosta luka iz Trzina 34 kr., iz Domžal 35 kr., iz Jarš-Mengiša 36 kr. in iz Kamnika 38 kr.; slednjič za les, kakor ga navaja točka 246 I. dela prenaprejenih tarif do postaj Trst j. k., Trst sv. Andrej, Trst prosta luka iz Trzina 38 kr., iz Domžal 39 kr., iz Jarš-Mengiša 40 kr. in iz Kamnika 41 kr. Znižanje potom kartiranja.

(Nesreča.) V četrtek je igrala poltretje leto stara deklica Angela, hči posestnika Novaka na Vrhpolju v kamniškem okraju, sama pred hišo. Padla je nánjo „truga“ za pesek, da je bil otrok takoj mrtev.

Telegrami.

Trst, 9. oktobra. Iz Rotterdam se poroča, da je holandski parnik „Admiral Ruyter“ na potu v Batavijo se potopil s 16 potniki.

Dunaj, 10. oktobra. Nadvojvoda Albreht je zbolel vsled prehlajenja.

Dunaj, 10. oktobra. V današnji seji je finančni minister predložil državni proračun za leto 1892. Skupna potrebsčina znaša 584,620.378 gl., pokritje 585,238,262 gl., prebitok 617,884 gl. Dohodki so višje proračunjeni v primeri z zadnjim proračunom za 16,862.741 gl. Mej drugim znaša skupna državna potrebsčina 104,474.350 gl.; notranje ministerstvo 20,296.203 gl., pokritje 1,026.168 gl.; ministerstvo za deželno brambo 18,524.782 gl., pokritje 312.497 gl.; naučno ministerstvo 23,271.077 gl., pokritje 6,024.262 gl.; finančno ministerstvo 88,670.750 gl., pokritje 438.060.007 gl.; trgovsko ministerstvo 106,469.020 gl., pokritje 115,122.450 gl.; poljedelsko mini-

sterstvo 15,676.595 gl., pokritje 13,216.765 gl.; pravosodno ministerstvo 21,673.262 gl., pokritje 1,009.448 gl.; najvišji računski dvor 172.000 gl., pokritje 0; pokojninski zaklad 17,878.211 gl., pokritje 89.182 gl.; podpore 11,890.000 gl., pokritje 1000 gl.; državni dolg 148.074.980, pokritje 8,946.723 gl.; uprava državnega dolga 978.124 gl., pokritje 567.960 gl.; najvišji dvor 4,650.000 gl.; cesarjeva kabinetna pisarna 73.097 gl.; državni zbor 754.969 gl.; državno sodišče 23.000 gl.; ministerski svet 1,069.958 gl.

Kijev, 9. oktobra. Tukaj so zasledili tajno delavnico za rublje. Zaplenili so mnogo ponarejenih rubljev in zaprli ponarejalce.

Piccoli-jeva tinktura za želodec je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov vrejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenici 10 kr. (300—204)

Tuji.

8. oktobra.

Pri **Malicu**: Pick, Schwarz, Just s sinom, Klugeisen, Köstler, trgovci, z Dunaja. — Paulitsch iz Solnograda. — Weiglein, okr. glavar, s Krškega. — Woschnag, tovarnarjeva soproga, iz Soštanj. — Gutman, stavbeni mojster, iz Gradaca. — Antonović in Vel. Sjenec. — Duganoc, trgovec, iz Vel. Lašič. — Hartfeld, uradnik, s soprogo, iz Brna. — pl. Ritter, zasebnica, iz Celja. — Weissner, trgovec, iz Krakovega. — Kohn, trgovec, iz Monakovega.

Pri **Stonu**: dr. Stipek, odvetnik; Neher, potovalec; Giegl; Geitinger; Fischer in Kris, trgovca, z Dunaja. — Hönigman, trgovec, z rodbino, iz Koševja. — Szedö, iz Budimpešte. — Kumel iz Bileka. — Schönteg, podpolkovnik, z rodbino, iz Hercegovine. — Schulz iz Novega Mesta. — Karnola, stotnik, iz Bileca. — Kukman, pristav, iz Pulja. — Jurec iz Postojne. — Hajdin, uradnik, iz Čabra. — Peve, nadinženir, iz Monakovega. — Peve iz Dola. — Levak, uradnik z Reke.

Pri **Južnem kolodvoru**: Tavčar iz Sevnice. — Leuschner, nadzornik južne železnice, z Dunaja. — Seitz in Stepan iz Rovinja. — Casper, potovalec, z Ogorskega. — Laurič, zasebnik, z Brezja. — Križaj iz Celovca. — Reinthaler iz Bolzana.

Umrli so:

7. oktobra. Marija Stepic, delavčeva hči, 4 mesece, Streliške ulice 11, katar v črevih. — Marjeta Grošelj, delavka, 61 let, sv. Jakoba 22, Vitium cordis.

8. oktobra. Antonija Filipič, delavčeva hči, 4 mesece, Streliške ulice 11, božjast. — Ivana Anžlovar, kuharica, 35 let, sv. Jakoba nabrežje 31, jetika.

V bolnišnici:

7. oktobra. Matija Čermak, delavec, 55 let, carcinomatosi. 8. Franc Peterlin, dninar, 50 let vsled raka v želodcu.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	znakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.	73.53	12.0	sl. szapad.	oblačno	6.80
9. u. pop.	73.65	15.2	"	"	dež
9. u. zveč.	73.70	12.8	"	"	
Srednja temperatura 13.3°, za 0.8° nad normalom.					

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 77	Špeh povejen, kgr.	64
Rež,	5 12	Surovo maslo,	70
Ječmen,	4 6	Jajce, jedno	3
Oves,	3 9	Mleko, liter	8
Ajda,	5 36	Goveje meso, kgr.	62
Proso,	4 71	Telečje	60
Koruza,	5 30	Svinjsko	56
Krompir,	2 23	Koštrunovo	40
Leča,	10	Pišancec	40
Grah,	10	Golob	15
Fižol,	9	Seno, 100 kgr.	1 87
Maslo, kgr.	84	Slama,	2 14
Mast,	66	Drva trda, 4 mtr.	7
Špeh svež,	56	" meška,	4 60

Vsak slovenski gospodar,

ki še ni naročen na ilustrovan gospodarski list „Kmetovalec“ s prilogo „Vrtnar“, pošlje naj svoj naslov c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, katera mu dopolnje prvo številko brezplačno, in iz katere more izprevideti, da je list neobhodno potreben za vsakega naprednega slovenskega gospodarja. (40)

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.
DR. R. JACOBI
Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani
ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne;
ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. (1413) 10-1
Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Tinktura za želodec,

Lekarna
"pri Angelju"
Dunajska cesta.

katero iz kineške rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI**, lekar "pri angelju" v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov ureja, ki krepí želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojskih po 12 in več steklenic. Zahojček z 12 stekl. velja gl. 1-36, z 55 steklen., 5 Kg teže, velja gl. 5-26. Poštnino plača naročnik.

(60-22) (60-57)

Priznana najceneja prodaja dobrih in trajnih

šivalnih strojev.

Največja izbor najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 glđ. in dražje, novih pa po 25 glđ. in dražje. — Vestna in realna postrežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1886.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

Originalna 10-5
Selterjeva voda.

Najboljša naravna mizna in zdravilna voda (Naasau) preverjena pri zasliženju, kašlju, hripavosti, mehurnih in želodčnih boleznih. (1202)

Zahtevaj vselej "originalno" Selterjevo vodo s kapico, vigneto in zamaškovo zavezo "Original". Dobi se povsod. V Ljubljani ima glavno zalogo Miha Kastner.

Na prodaj je po nizki ceni

dobro ohranjen

klavir

v Ljubljani, Stari trg št. 21, II. nadstropje na desno. (1411) 3-1

Franjo Tomec, pozlatar,

v Ljubljani, Streliške ulice št. 14, se najtopleje priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi v pozlačenje in prenavljanje altarjev, tabernakeljnov, krstnih kamnov, lec, podob, soh, nagrobnih križev, najraznovrstnejših okvirov, sv. razpel, svečnikov itd.

Vse navedene stvari izgotavlja tudi nove trpežno, okusno in zanesljivo, ter jamči za dobro delo, in primeroma kaj nizko ceno.

Oljnate slike, četudi so vsled starosti popolnem zamazane, očisti, da so enake novim, ne da bi s čiščenjem sliko poškodoval. (1415) 6-1

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

J. N. Potočnik, krojaški mojster,

Kongresni trg v Ljubljani (v nunskem postopji),

se priporoča prečastiti duhovščini v izdelovanje

duhovniških zimskih sukenj in talarjev,

dalje sl. občinstvu v obila naročila za izdelovanje

najraznovrstnejših oblek

narejenih po najnovšem kroju iz finega ali bolj priprostege, toda vsekoli trpežnega blaga. Jamči za dobro blago, točno postrežbo in nizko ceno. (1340) 10-8

Osem odlikovalnih kolajn!

Priznano najboljše

ročne harmonike

dobé se pri

Ivanu N. Trimmel-u

na DUNAJI, VII., Kaiserstrasse 74, postajališče tramwaya, črta proti dvorcu.

(24-15) Največja zaloga

muzikalnega orodja, zanesljiv izdelek, nizke cene.

Ceniki zastoj.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(1363) 11 zobozdravnik

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Na Najvišje povelje Nj. c. in k. apostolskega veličastva

Bogato oskrbljena po c. k. ravnateljstvu loterijskih dohodkov zajamčena

XXV. državna loterija

za vojaške dobrodelne namene.

3091 dobitkov v skupnem znesku 170.000 goldinarjev in sicer:

1 glavni dobitek s 100.000 glđ. z dvema preddobitkoma in dvema podobitkoma à 500 glđ., 1 dobitek s 15.000 glđ., 1 dobitek s 5000 glđ., 1 dobitek s 4000 glđ., 1 dobitek s 3000 glđ., 1 dobitek s 2000 glđ., 1 dobitek s 1000 glđ. in 80 dobitkov po 100 glđ. v gotovini, naposled serijski dobitki v skupnem znesku 20.000 glđ.

Žrebanje se bo vršilo nepreklicno dne 29. decembra 1891. — Srečka stane 2 glđ. a. v.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije, Dunaj, I., Riemergasse 7, II. Stock, in Jakoberhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah.

Srečke se pošiljajo poštne proste.

Dunaj, oktobra meseca 1891.

C. k. ravnateljstvo loterijskih dohodkov, oddelek državne loterije.

(1395) 6-1

EQUITABLE

Zjedinenih držav zavarovalno društvo za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859. — Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.

„Equitable“ je prvi in največji zavod za zavarovanja za življenje na svetu, zakaj to društvo

imelo je največ zavarovanj l. 1890	glđ. 1.801,656.182
sklepalo je znova največ zavarovanj l. 1890	509,565.267
prejelo je največ premij l. 1890	87,591.708
Vsi zakladi znašali so 31. decembra 1890	298,109.361
Dobička je bilo koncem leta	59,351.118

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaji, katera je vredna dva milijona glđ.

Uspehi dvajsetletnih doživljenjskih posobnih rent društva „Equitable“:

Podloga izplačevanja 1891. leta:

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.				B. Zavarovanje za slučaj smrti z 20letnimi premijami. Tabela II.				C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za doživetje. Tabela X.			
Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij
30	gl. 454-	gl. 573-	gl. 1230-	30	gl. 607-20	gl. 909-	gl. 1940-	30	gl. 970-60	gl. 1706-	gl. 3650-
35	" 527-60	" 693-	" 1310-	35	" 681-60	" 1039-	" 1970-	35	" 995-80	" 1746-	" 3310-
40	" 626-	" 850-	" 1310-	40	" 776-60	" 1204-	" 2030-	40	" 1035-60	" 1813-	" 3070-
45	" 759-40	" 1065-	" 1620-	45	" 900-60	" 1424-	" 2170-	45	" 1100-80	" 1932-	" 2950-
50	" 943-60	" 1387-	" 1930-	50	" 1087-60	" 1746-	" 2430-	50	" 1209-	" 2156-	" 3000-

Kakor svedočijo zgoraj navedene številke, osigurava renta razven brezplačnega zavarovanja za slučaj smrti tekom 20 let po tabeli I. povrnitev vseh premij z 2 1/2 % do 4 1/2 %; po tabeli II. z 4 1/2 % do 5 1/2 %; po tabeli X. z 6 1/4 % do 7 % obrestij. — Police oproščene premij osiguravajo dvakrat toliko, a le do četrtega dela uplačanih premij. — Prosta posobna renta, nekaka polrenta z nekoliko višjimi premijami, daje zavarovancu po preteku jednega leta popolno svobodo glede na potovanja, prebivanje in na poklie, izzemši vojaško službo; po preteku dveh let je ni moči izpodbijati, po preteku treh let ne more več zapasti in jo je z ozirom na rento pri regulovanju moči urediti na šest načinov.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v GRADCU in glavni zastopnik za Kranjsko:

ALFRED LEDENIK v Ljubljani, Mestni trg št. 25. (26-7)

Največja zaloga šivalnih strojev

JAN. JAX, LJUBLJANA,

Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se (1410) dovoljujejo. (30-6)

Zamenjuje stare stroje.

Poprave vrše se točno (1) trajno in ceno.

Cenilniki zastoj in franko.

Vinko Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice šte. 9,
se najljubše priporoča pričastiti duhovščini v iz-
vršitev naročil vsakovrstnega

**cerkvenega umetnega kamno-
seškega dela,**

kakor: altarjev, obhajilnih miz itd.
slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrst-
nejših po najnovejših načinih prav lično in iz različ-
nih vrst marmorja izdelanih

nagrobni spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri-
njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovo-
ljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brez-
plačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred
Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se pri-
poroča vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino trpežno in ceno izvrši. (8-7)

Naznanjam, da sem filijalo tik
mesarskega mostu opustil.

Leto ustanovljenja 1820.

Srebrna svetinja Pariz
1878.

Častna in prizn. diploma
Dunaj 1878.

Insam & Prinoth

St. Ulrich,
Gröden, Tirolsko,
priporočata se za

**cerkvena
dela**

od lesa, kakor:

oltarje, lece, spo-
vednice, krstne
medenice, križeva
pota, podobe svet-
nikov, Kristuse,
podobe za jaslce itd.
po najnižjih cenah.

Ceniki zastoj
in franko. (1394) 4-1

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
v mestu in na deželi priporočam

svojo bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov,

šepic za požarne brambe itd.

vse po najnovejšem kroju, fine in bolj priproste, izde-
lane iz močnega trajnega blaga, po najrazlič-
nejših cenah.

Sprejemam naročila na vsakovrstna

krznarska dela,

katera izdelujem v lastni delavnici.

V mnogobrojno nakupovanje uljudno vabim

(1328) spoštovanjem (15-11)

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg šte. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Napevi r. Gregorija Riharja

dobé se o prav malo izvodih še pri podpisnem.

Franc Rihar, kapelan v Železnikih. Kranjsko.

(1388) 4-3

Otvorjenje krojaške prodajalnice.

Anton Presker,

Šellenburgove ulice šte. 6

v Ljubljani

si usoja uljudno naznaniti preč. duhovščini in slav. občinstvu, da je
otvoril v Šellenburgovih ulicah št. 6

prodajalnico oblek za gospode

ter se priporoča v obilo naročevanje. Mnogoletno delovanje v tej
stroki jamči dobro, točno delo in najnižjo ceno. (1389) 3-2

Kranjske klobase

narejene le iz čisto svežega svinjskega mesa

dobé se vsaki dan

vsako sredo in soboto pa

klobasice za peči (Bratwürstel), jetrne
in krvave klobase,

pečenka v pečici (Jungfernbraten)

vse vedno sveže. (1385) 3-2

Vnanja naročila izvrši točno po poštnem povzetju

Barbara Kopač,

mesarica, sv. Petra nasip št. 47.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobni križev, kuhinj-
skega in vsakovrstnega poljedelskega
orodja, kovanje za okna in vrata, ce-
menta itd., sploh vsega v to stroko spa-
dajočega blaga. (23)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Žrebanje
že v četrtek!

Velika

Žrebanje
že v četrtek!

loterija praške razstave.

Glavna dobitka (1)

100.000 gl.

50.000 gl.

priporoča

Srečka 1 gl.

J. C. Mayer.

Srečka 1 gl.

Dunajska borza.

Dne 10. oktobra.

Papirna renta 5%, 16% davka	91	gld.	40	kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	91	"	15	"
Zlata renta 4%, davka prosta	109	"	20	"
Papirna renta 5%, davka prosta	102	"	10	"
Akcije avstro-ogerske banke, 300 gld.	1015	"	—	"
Kred. tne akcije, 16% gld.	284	"	25	"
London, 10 funtov stl.	117	"	40	"
Napoleonander (20 fr.)	9	"	29	"
Cesarski cekini	5	"	57	"
Nemških mark 100	57	"	69 1/2	"

Dne 9. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	104	gld.	05	kr.
Ogerska papirna renta 5%	10	"	80	"
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134	"	75	"
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	146	"	50	"
Državna srečka l. 1864., 100 gld.	181	"	75	"
Zastavna pisma avstr. ostr. zem. kred. banke 4%	96	"	50	"
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	100	"	30	"
Kreditne srečke, 100 gld.	185	"	20	"
St. Genois srečke, 40 gld.	61	"	—	"

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20	gld.	50	kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	16	"	80	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	19	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	59	"	—	"
Windischgrazove srečke, 20 gld.	48	"	75	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151	"	26	"
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2805	—	"	—	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	103	"	50	"
Papirni rubelj	1	"	22 1/2	"
Laških lir 100	45	"	50	"

MERCUR

menjarnična delniška
družba na Dunaju,
L. Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnic priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komer-
cijonalne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne
banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podruž-
nice njene.

50.000 goldinarjev

se dobi z jedno

promeso zemljiško-kreditnih srečk

à 1 1/4 gld. in 50 kr. kolek.

Žrebanje že 5. novembra!